

Ігор Бриндак

Вже із заголовку читачі, мабуть, здогадалися, про який фільм буде дана публікація. Так, саме про стрічку, яка викликала великий ажіотаж в українському суспільстві і зібрала найбільший касовий збір від часів Незалежності. Це твір українського і водночас кримсько-татарського режисера Ахтема Сеїтаблаєва «Кіборги».

Слово «Кіборг» довгий час не було відомим широкому загалу, його, як правило, знали спеціалісти з робототехніки або любителі наукової фантастики. Все змінив голлівудський блокбастер «Термінатор» із Арнольдом Шварценегером у головній ролі. З того часу про те, хто такі «кіборги», вже знала вся планета.

Але нового звучання цьому слову надала російсько-українська війна. На зламі 2014-2015 років тривала чотиримісячна оборона Донецького аеропорту, а тих, хто його обороняв, назвали «КІБОРГАМИ», як алузію до могутніх людей-машин з «Термінатора». Про цю оборону говориться дуже багато і читачі з цією історією, мабуть, достатньо знайомі. Отож, не дивно, що одразу ж з'явилася ідея зняти про ці події фільм. І нарешті минулого року режисер Ахтем Сеїтаблаєв презентував стрічку, назва якої говорила сама за себе.

А тепер про сам фільм. Насамперед хочеться відзначити, що «Кіборги» - це кіно не про війну, точніше, війна, бойові дії як такі там показані, і досить реалістично, але головний акцент зроблений не на тому, а на зображенні характерів героїв. Тому часто в перервах між бойовими діями ми бачимо, як оборонці аеропорту розмовляють між собою. Саме в тих діалогах і є головна «родзинка» фільму.

Починається все із того, що командир із позивним «Серпень» запитує у кожного воїна,

для чого кожен з них прибув на фронт, а в подальшому діалоги розвиваються наче по спіралі, охоплюють різні сторони людського життя і згодом доводять до роздумів про те, що призвело до війни. Особливо цікавими є дискусії між вищезгаданим «Серпнем» та бійцем з позивним «Мажор». Тут ми бачимо і конфлікт поколінь, і Схід і Захід України, і такі одвічні питання, як «Хто винен?» і «Що робити?»

Творці фільму надали слово і тим, хто, скажемо так, воює по іншу сторону барикад. Наприклад, показано допит військовополоненого, який виявився уродженцем Владімірської області Росії. Правда, тут діалог довгим не вийшов, бо цей чоловік сказав, що йому начальство навіть не пояснило, куди його відправляють. Однак, більш цікавим є допит бойовика-сепаратиста, уродженця Донецької області. Коли з ним веде розмову «Серпень», то виявляється, що біографії в них дуже подібні. І бойовик твердить, що він теж воює за Незалежність і за краще майбутнє. Як бачимо, люди з подібними біографіями і з однаковим бажанням можуть зробити цілком протилежний вибір. Одним словом, фільм не є шаблонним. У ньому немає наміру нікого ані надмірно ідеалізувати, ані демонізувати.

Тепер про релігійний аспект фільму. Зрозуміло, «Кіборги» - це не кіно на релігійну тематику. Але все одно цей момент не залишився поза кадром. На початку фільму ми бачимо бійця, який молиться перед іконою у прифронтівій каплиці. Те саме побачимо у кінці фільму, а також військового капелана, який схиляється з молитвою над тілом загиблого воїна. Тому можна сказати, що фільм починається і завершується молитвою. Варто нагадати, що режисер стрічки є мусульманином. І такі моменти з його сторони є вчинком, достойним великої поваги. Правда, своїх братів по крові і по вірі Сеїтаблаєв теж не забув – показано, як в аеропорт прибуває нова зміна на ротацію, і один з бійців є кримським татариним, який, зокрема, говорить, що ця війна є для нього питанням честі.

А тепер повернемося до тих дискусій, які вели між собою захисники аеропорту. Все, що вони говорили, не нове. Напевне, кожен із нас неодноразово чув чи сам брав участь у дискусіях на тему: «Хто винен і що робити?» І, як правило, відповіді ми не знаходили. Однак ще у 1941 році праведний митрополит Андрей Шептицький написав послання «Як будувати рідну хату». Воно було зверненням до того покоління, яке буде жити в Незалежній Україні (про те, що колись так і буде, митрополит не сумнівався). Тобто це послання стосується нас із вами. У вступі кир Андрей зазначив наступне: «Навіть тоді, коли той дар з неба (тобто «Незалежну Україну» - прим. І.Б.) молитвами отримуємо і на нього заслужимо вірним і совісним зберіганням Божих заповідей, знайдеться пребагато великих внутрішніх труднощів, які треба буде вже нам самим побороти, очевидно, не без помочи Божої благодати». А які це будуть труднощі, митрополит пише: «Коли всі засади Євангелії є в народі загальноприйнятні, коли бодай велика більшість громадян живе християнським життям і поступає по велінню християнських чеснот, коли нарід своїм життям і молитвою заслугує на благословенство і поміч неба, і коли в народі Церква свобідно виконує Богом дане післаництво, себто, проповідіає Євангеліє і освячує нарід та за нього молиться, ті труднощі, що зв'язані з верховним проводом розв'язуються мирно і

за Божою ласкою, корисно для загального життя. Але коли цих умовин немає, а тому немає і Божого благословенства, на поверхню суспільного життя висуваються одиниці, нездібні на провідників, які, тим самим, приносять радше шкоду, ніж хосен, бо, замість дбати про загальне добро, вони шукають тільки заспокоєння свого власного самолюбства, себто, понад загальне добро, ставлять своє власне. І тоді мусять впровадити в будову хати безконечні непорядки, а що не можуть до того самолюбства признатися, мусять свій провід сперти на обман, на брехню, на публічну «опінію загалу», яку самі через пресу викликають і обробляють... Замість давати народові мудрий провід, що здійснює мету загального добробуту і щастя, вводять у суспільне життя роздори, домашні війни, нічим не обмежену партійність і відзначаються шаленою захланністю на гріш, безсоромним хабарництвом, легковаженням людської одиниці». Скажіть, чи не про наш час тут говориться?

Однак, як бачимо, великий Митрополит дав не тільки діагноз «хвороби», але і вказав «ліки» від неї. І тільки від кожного з нас залежить – прийняти їх чи ні!

Повернімося до фільму. Ще одним цікавим персонажем у ньому є військовий психолог із позивним «Псих». Коли його запитали, чому він на війні, то розповів дуже незвичну річ: довший час його ситуація в рідній країні не цікавила, навіть тоді, коли вибухнула «Революція Гідності». Але коли з'явилася інформація, що готується зачистка Майдану (всі розуміли, що стояло за цим словом), Псих вийшов подивитися просто так, заради цікавості. Він був впевненим, що після оголошення про зачистку нікого на Майдані не залишиться. Але, на своє здивування, побачив велику кількість людей. І тоді зрозумів, що бути осторонь вже не зможе. Тому приєднався спочатку до Революції, а коли розпочалася війна, зголосився добровольцем на фронт як психолог. Факт, який говорить сам за себе.

На завершення публікації хочеться зауважити деякі речі: фільм, як вже вище згадувалося, є дуже реалістичним, без усяких прикрас. Тому слова із ненормативною лексикою, які проскакують у стрічці, є просто зображенням воєнної дійсності, а не заохоченням їх повторювати. Так само це стосується з висловів одного з командирів: «Я тут для вас цар і бог». А в загальному фільм буде корисно переглянути кожному, бо це ще й історія, яка твориться на наших очах.ÂÂÂ

Ігор Бриндак,ÂÂ Іх назвали «КІБОРГАМИ // «З любов'ю у світ» №4 (2018).